

Sundheds- og Ældreministeriet

Enhed: SPOLD
Sagsbeh.: DEPMIAA
Koordineret med: MEDINT
Sagsnr.: 2006787
Dok. nr.: 1235838
Dato: 03-06-2020

TALEPAPIR

Det talte ord gælder

Tirsdag d. 2. juni kl. 14-15, Sundheds- og Ældreudvalget (Landstingssalen)

Samrådsspørgsmål BD

Ministeren bedes oplyse, hvorfor retningslinjerne til sundhedspersonalet mv. først blev ændret tre måneder efter, at myndighederne blev bekendt med, at personer uden symptomer kan smitte med Corona-virus, herunder hvornår og hvordan ministeren har ageret på disse oplysninger? Jf. bl.a. artiklen ”Nye oplysninger om covid-19-smitte får politikere til at kræve svar: »Noget af det mest alvorlige, der er kommet frem«” fra Berlingske.dk den 1. maj 2020.

Spørgsmålet er stillet efter ønske fra Martin Geertsen (V), Ellen Trane Nørby (V), Jane Heitmann (V) og Sophie Løhde (V).

Som jeg har oplyst udvalget ved flere lejligheder, blev Sundhedsstyrelsens retningslinjer for håndtering af COVID-19 i sundhedsvæsenet **opdateret d. 5. februar 2020**, som følge af den viden man havde dengang om smitte uden symptomer.

Der fremgår bl.a. følgende af retningslinjen af 5. februar, jeg citerer:

” Der er set eksempler på person-til-person smitte før symptomdebut, men WHO vurderer at smitte hovedsageligt sker fra patienter med symptomer. ”

Citat slut.

Og som jeg også har fremhævet flere gange før bl.a. på samrådet, som samrådsspørger nævnte om samme emne, den 12. maj 2020, fremgik det af Styrelsen for Patientsikkerheds Standard Operating Procedure (den såkaldte SOP) **d. 29. januar**, at nære kontakter ud fra et forsigtighedsprincip, blev udvidet til at omfatte personer, der havde haft kontakt med bekræftede eller mistænkte tilfælde indtil 48 timer før symptomdebut, det var som led i Styrelsen for Patientsikkerheds håndtering.

Det fremgår konkret af proceduren **d. 29. januar – jeg citerer igen - ” Da det er lidt uklart om en patient smitter et par dage før symptomdebut, skal der også indhentes oplysninger om nære kontakter 2 dage før symptomdebut.”**

Citat slut.

I versionen af Styrelsen for Patientsikkerheds Standard Operating Procedure af 5. februar fremgår, jeg citerer igen **”Man defineres som kontakt, hvis man har haft kontakt med den syge fra 2 dage før symptomdebut og frem.”**

Citat slut.

Og nu kommer der altså et længere citat, men samrådsspørgeren bad os om, hvad der kan oplyses, og det har vi gjort siden sidste samråd.

Så Sundhedsstyrelsen har til brug for samrådsbesvarelsen i dag oplyst følgende om risiko for smitte fra personer uden symptomer:

”Sundhedsstyrelsen blev i slutningen af januar 2020 bekendt med potentiel smitte fra personer før man udvikler symptomer – asymptomatisk smitte.

Efter drøftelse med Sundhedsstyrelsens ekspertgruppe, gjorde Sundhedsstyrelsen, i sin offentligt tilgængelige faglige retningslinje af 5. februar opmærksom på potentiel asymptomatisk smitte. Vurderingen fra WHO var, på daværende tidspunkt, at smitte hovedsageligt skete fra patienter med symptomer og WHO såvel som European Center for Disease Prevention and Control (ECDC) anbefalede, på daværende tidspunkt, ikke test af personer uden symptomer.

Risikoen for smitte fra en evt. asymptomatisk person blev vurderet til at være meget lav og væsentligt lavere end risikoen for smitte fra en person med symptomer. Desuden var vurderingen, at det var problematisk at teste asymptomatiske personer, da der, på grund af den meget lave koncentration af vira, er stor risiko for et falsk negativt svar og dermed for, at testsvaret kan give falsk tryghed. Befolkningen, herunder ansatte i sundheds- og ældresektoren blev - i overensstemmelse med internationale anbefalinger - opfordret til at være særligt opmærksomme på og straks handle på evt. symptomer.

Der er over perioden løbende tilkommet ny viden om COVID-19 herunder viden om asymptomatisk og præsymptomatisk smitte (dvs. smitte fra personer lige før de får symptomer). I løbet af februar og marts offentliggjordes videnskabelige studier med dokumentation for mulig asymptomatisk og præsymptomatisk smitte og WHO's 'situation report' nr. 73 fra den 2. april 2020 indeholdt for første gang en samlet og tydelig gennemgang af dokumentationen på området, hvor WHO bemærker, at "– jeg citerer –" .... pre-symptomatic transmission has been documented", men at WHO samtidigt bemærker at "There are few reports of laboratory-confirmed cases who are truly asymptomatic, and to date, there has been no documented asymptomatic transmission." Dokumentationen for potentiel asymptomatisk smitte var således styrket, men test af asymptomastiske var fortsat behæftet med store usikkerheder.

Det skal bemærkes, at det fortsat er Sundhedsstyrelsen vurdering, at personer der udviser symptomer er væsentligt mere smitsomme end smittede personer, der ikke udviser symptomer. I en situation med betydelig transmission af smitte i et samfund, dvs. under en egentlig epidemi, må smitte fra asymptomatiske imidlertid forventes at kunne bidrage ikke ubetydeligt til det samlede smittetryk.

Dette er netop baggrunden for, at nogle af de allervæsentligste initiativer i den nuværende situation er forholdsregler og massiv oplysning af befolkningen ift. afstandskrav, ift. at begrænse antal kontakter, forbud mod større forsamlinger samt hygiejne herunder hyppig håndvask og rengøring mv.

Det gælder også fortsat at test af personer uden symptomer ikke er lige så pålidelig som test af personer med symptomer. Dette skyldes bl.a., at testens pålidelighed afhænger af, om personen har karakteristiske og fremtrædende symptomer, og om der kan opsamles relevant prøve-materiale fra slimhinderne. Sundhedsstyrelsen har dog siden 21. april anbefalet test af asymptomatiske personer som led i smitteforebyggelse.”

Citat slut.

[Opdateringer af retningslinjer]

Sundhedsstyrelsen opdaterer, som bekendt, løbende deres retningslinjer målrettet sundhedsvæsenet og det øvrige samfund i forhold til håndtering af COVID-19 i overensstemmelse med den nyeste viden, herunder - også selvfølgelig - om asymptomatisk smitte.

Og Sundhedsstyrelsen oplyser i den forbindelse følgende, nyt citat:

”Sundhedsstyrelsen udgav d. 15. januar 2020 første gang retningslinjer om diagnostik og håndtering af COVID-19. Retningslinjerne er siden løbende blevet opdateret og revideret i samarbejde med en faglig ekspertgruppe. Opdateringen er sket dels på baggrund af den nyeste viden om COVID-19, dels på baggrund af, hvordan epidemien udvikler sig, men også på baggrund af konkrete danske og internationale erfaringer.

COVID-19 er en ny sygdom, som vi gradvis har fået mere erfaring med over perioden. Det er væsentligt at være opmærksom på, at viden har været ufuldstændig undervejs, hvilket selvfølgelig har påvirket de beslutninger, der er truffet.

Efterhånden som epidemien har udviklet sig, er der kommet mere viden om, hvornår og hvordan smittespredning foregår. Der er eksempelvis løbende tilkommet ny viden bl.a. om betydningen af smitte fra personer uden symptomer. Det er på den baggrund at styrelsen har opdateret retningslinjerne med rådgivning fra en bred ekspertgruppe.”

Citat slut.

Sundhedsstyrelsen har til brug for samrådsbesvarelsen desuden oplyst følgende, jeg citerer:

”Der har i perioden været stort fokus på at undgå smittespredning blandt særligt sårbare grupper såsom beboere på plejehjem. Der har været fokus på at undgå dråbesmitte ved at finde og isolere smittede beboere og ved at undgå kontaktsmitte, hvorfor der har været fokus på at opretholde en høj grad af hygiejne.

Der har samtidig, over perioden, været en stigende erkendelse af risikoen og betydningen af asymptomatiske smitte. Samtidig har man løbende revurderet situationen bl.a. på baggrund af tilfælde med smittespredning på plejehjem. På baggrund heraf har man løbende opdateret retningslinjerne.”

Citat slut.

[Hvornår og hvordan har ministeren ageret på oplysninger om smitte uden symptomer]

Udvalget spørger så også om, hvornår jeg som minister blev bekendt med viden om smitte uden symptomer, og hvordan jeg har ageret på de oplysninger.

Her vil jeg, er jeg nødt til at gentage det svar, som jeg gav udvalget på samråd d. 12. maj 2020, om samme emne, om samme spørgsmål, nemlig at det:

I slutningen af januar omtales i en række danske og internationale medier første og dengang foreløbige studier, herunder et tysk studie og en videnskabelig artikel i The Lancet, der viser tegn på, at coronavirus også kan smitte uden – og før – symptomer.

Det er jeg også blevet orienteret om. I et statusnotat af d. 29. januar, som ministeriet modtager fra Sundhedsstyrelsen, fremgår fx – citat - :

”Det forlyder fra de kinesiske myndigheder, at der kan ske smitte før symptomdebut. Der er endnu ikke stærke data, der understøtter dette. Hvis der kan ske smitte før symptomdebut vil det også give udfordringer i forhold til inddæmningen af smitte i forhold til fx SARS og MERS”.

Citat slut.

Sundhedsmyndighederne i Danmark har fra starten fulgt udviklingen tæt og opdaterer løbende deres retningslinjer, informationskampagner mv. i overensstemmelse hermed. Herunder i forhold til viden om smitte uden symptomer.

Og sundhedsmyndighederne – og jeg selv - har på flere pressemøder understreget vigtigheden af at holde afstand, nyse i ærmet, god hygiejne mv. Ligesom det var, og er, en del af den omfattende borgeroplysning, som Sundhedsstyrelsen har stået for.

I takt med at epidemien udspiller sig og forskerne får mere viden om virus, herunder om immunitet og vaccine, vil der også komme flere retningslinjer og flere opdateringer. Både i Danmark og i udlandet.

Regeringen har med et enigt Folketinget truffet afgørende beslutninger og handlet hurtigt og effektivt for at komme epidemien til livs.

Det gør, at vi nu på en kontrolleret måde kan genåbne de dele samfundet, der har været lukket ned. Og i den forbindelse skal vi selvfølgelig tage de nødvendige forholdsregler, for at undgå at epidemien spredes igen.

Tak for ordet.